

РОДИННО-ПОБУТОВІ ТА СУСПІЛЬНО-ПОБУТОВІ ПІСНІ. ПІСНІ МАРУСИ ЧУРАЙ

- Які пісні називають родинно-побутовими? Їхні особливості, поділ на тематичні групи. Мотиви пісень про кохання
- Визначення та жанрово-тематичні різновиди суспільно-побутових пісень. Особливості козацьких та чумацьких пісень
- Легендарна піснярка Маруса Чурай та історія її кохання. Пісні Марусі Чурай

Родинно-побутові пісні

Родинно-побутові пісні — це ліричні твори, у яких відображено почуття й переживання людини, пов'язані з її особистим життям.

Родинно-побутовим пісням властивий поглиблений ліризм, вираження інтимних переживань поряд зі змалюванням побутових обставин життя народу.

Тематичні групи родинно-побутової лірики

- Пісні про кохання
- Пісні про родинне життя
- Про трагічні сімейні обставини (доля сиріт, удів)
- Жартівливі пісні

Найбільша група родинно-побутових пісень — це **пісні про кохання**. Їм властиві такі *основні мотиви* (за А. Іваницьким): зародження почуттів, взаємна любов, думки про одруження; перешкоджання закоханим із боку батьків; вороги-розлучники; розлука; відмова та зрада; нещасливе кохання.

Інтерактивні завдання

Перш ніж виконувати ці завдання, прочитайте родинно-побутові пісні в хрестоматії.

Завдання 1 Асоціативне гроно. Заповніть схему асоціацій до родинно-побутових пісень.

Завдання 2 Установіть відповідність між назвою пісні та її мотивом. У клітинку біля цифри впишіть відповідну літеру.

Назва пісні

Мотив пісні

- 1 «Цвіте терен, цвіте терен»
- 2 «Місяць на небі, зіроньки сяють»
- 3 «Сонце низенько, вечір
близенько»
- 4 «В кінці греблі шумлять верби»
- 5 «За городом качки пливуть»

- А сум дівчини через зраду коханого
- Б протиставлення кохання й багатства
- В щасливі закохані в очікуванні побачення
- Г страждання дівчини, яка чекає милого
з походу
- Д почуття козака до дівчини

Завдання 3 Ланцюжок «Два зайвих». Викресліть зайве в переліку особливостей родинно-побутових пісень.

Щирість, ліричність, відображення кохання, виконання під час певного свята, використання зменшено-пестливих слів, повторів, риторичних питань, поетичних паралелізмів, звертань; образи історичних осіб.

Завдання 4 Знайдіть у родинно-побутових піснях приклади запропонованих художніх засобів і випишіть їх.

Постійні епітети

Паралелізм

Метафора

Пестливі слова

Фразеологізми

Анафора

● Суспільно-побутові пісні

Суспільно-побутові пісні — це народні пісні, у яких передаються почуття, переживання, пов'язані з економічними, історичними, політичними процесами в суспільстві.

Тематичні ріНМТвиди суспільно-побутових пісень залежать від того, про побут яких соціальних груп у них ідеться.

● Тематичні ріНМТвиди суспільно-побутових пісень

- Козацькі
- Чумацькі
- Кріпацькі
- Наймитські
- Бурлацькі
- Заробітчанські
- Рекрутські
- Солдатські

Козацькі пісні — ліричні твори з козацької доби, у яких оспівано героїчну боротьбу, життя й побут козаків.

● Тематика козацьких пісень (за О. Хмільовською)

- Від'їзд козака до війська
- Прощання з рідними і близькими
- Походи, сутички з ворогами
- Смерть на полі бою
- Туга за родиною